

Huwelijksvermogensstelsels: hoofdlijnen

auteur: Prof. H el ne Casman, *Ere Notaris, hoogleraar emerita (VUB en ULB)*

I. PRIMAIR HUWELIJSSTELSEL: BEPALINGEN DIE VOOR IEDERE GEHUWDE PERSOON GELDEN

Gelijkheid	De echtgenoten zijn mekaar ­ s gelijken binnen het huwelijk. Er zijn geen bepalingen meer die de ene echtgenoot bevoegdheden op de persoon van de andere verlenen. De persoonlijke verplichtingen die uit het huwelijk voortvloeien (samenwonen, getrouwe ­ heid, hulp en bijstand) zijn volstrekt wederkerig.	De regel van de juridische gelijkheid tussen de echtgenoten staat niet met zoveel woorden in het Burgerlijk Wetboek, maar wordt door de rechtsleer unaniem aanvaard. Ze is dwingend. De persoonlijke verplichtingen van de echtgenoten zijn in art. 213 BW vermeld.
Bekwaamheid en bevoegdheid	Het huwelijk wijzigt de handelingsbekwaamheid van de echtgenoten niet, tenzij een van hen minderjarig is als het huwelijk wordt gesloten: het huwelijk ontvoogdt.	Art. 212, 3de al. en 476 BW. Het BW bevestigt het recht van iedere echtgenoot om een beroep uit te oefenen (art. 216 BW), om zijn inkomsten te innen (art. 217 BW), en om een bankrekening te openen die hij alleen beheert (art. 218 BW). De bank licht de andere echtgenoot in over de opening van deze rekening.
Gezinslasten: begrip	De huwelijkslasten of gezinslasten omvatten alles wat voor het dagelijks gezinsleven nodig is, daarin begrepen het onderhoud en de opvoeding van de zelfs meerderjarige kinderen die met de echtgenoten samen wonen.	Voorbeelden: zijn huwelijkslasten of gezinslasten, de kosten van huisvesting, verwarming, voeding, kleding, hygiëne, gezondheid, vrijetijdsbesteding, enz.
Gezinslasten: obligatio (verplichting)	Elke schuld die door een der echtgenoten wordt aangegaan voor de huishouding of de opvoeding van de kinderen, verbindt de andere echtgenoot hoofdelijk, tenzij de schuld buitensporig is, gelet op de bestaansmiddelen van het gezin.	Art. 222 BW. Deze hoofdelijkheid houdt bij feitelijke scheiding op, voor zover de schuldeiser deze situatie kende op het ogenblik waarop de verbintenis is aangegaan. Cass. 7 januari 2008, 15 oktober 1999 en Cass. 28 november 2003.
Gezinslasten: contributio (bijdrage)	Ieder van de echtgenoten draagt in de lasten van het huwelijk bij naar zijn mogelijkheden.	Art. 221 BW. Elke echtgenoot voldoet deze verplichting, zowel door zijn financiële middelen als door de gezinstaken die hij of zij vervult. Cass. 22 april 1976.
Bescherming van de gezinswoning: eigendom van �en echtgenoot	De echtgenoot eigenaar van de gezinswoning (of van de inboedel die zich daarin bevindt) kan hierover onder levenden beschikken (ten bezwarende of ten kosteloze titel) of ze met hypotheek bezwaren (of in pand geven) zonder de instemming van de andere echtgenoot.	Art. 215, � 1er BW. Het gaat hier louter om de bescherming van de gezinswoning tegen de beslissingen van �en van de echtgenoten, niet om een bescherming tegen het verhaal van schuldeisers. Zie de wet van 25 april 2007 over de onbeslagbaar ­ heid van de woning van een zelfstandige.
Bescherming van de gezinswoning: gehuurde woning	Het recht op de huur van het onroerend goed dat �en van de echtgenoten, zelfs v�or het huwelijk heeft gehuurd en dat als voornaamste gezinswoning is bestemd, hoort beide echtgenoten toe, niettegenstaande enige hiermee strijdige overeenkomst.	Art. 215, � 2 BW. De opzeggingen, kennisgevingen en exploten met betrekking tot die huur moeten dus aan beide echtgenoten afzonderlijk worden gericht, of van hen beiden uitgaan, voor zover de verhuurder kennis heeft van het huwelijk.
Onmogelijkheid zijn wil te uiten of weigering zonder ernstige reden	Indien de instemming van een echtgenoot niet kan worden bekomen, omdat hij in de onmogelijkheid is zijn wil te uiten, kan de andere zich door de familierechtbank doen machtigen om alleen te handelen. Zo ook indien de vereiste instemming zonder gewichtige reden wordt geweigerd.	Art. 215, � 1er, al. 3 en art. 220, � 2 BW
Verstoorde verstandhouding	Indien de verstandhouding tussen de echtgenoten ernstig verstoord is, kan de familierechtbank dringende maatregelen bevelen. Ze kan bijvoorbeeld een echtgenoot machtigen om de inkomsten van de andere te innen om de gezinslasten te kunnen dragen.	Art. 223 BW en art. 1253/4 en volg. GerW. Art. 221, al. 2 BW

Nietigheid	Handelingen die in strijd met de art. 215 en 223 BW zijn gesteld, kunnen worden nietig verklaard op verzoek van de andere echtgenoot. Zo ook voor de schenkingen en persoonlijke zekerheden die de gezinsbelangen in gevaar brengen.	Art. 224 BW.
Geen verkoop tussen echtgenoten	Het verbod van verkoop tussen echtgenoten is vanaf 01.09.2018 opgeheven.	Art. 1595 BW, dat reeds ongrondwettelijk was verklaard, is met ingang van 01.09.2018 opgeheven. Voortaan mag de ene echtgenoot ook het aandeel van de andere in een tussen hen onverdeeld goed inkopen, zonder machtiging van de familierechtbank (ook art. 1469, 2de lid BW is met ingang van 01.09.2018 opgeheven).
Schenking tussen echtgenoten buiten huwelijksovereenkomst: herroepbaar	Een schenking tussen echtgenoten tijdens het huwelijk gedaan, anders dan bij huwelijksovereenkomst, is steeds herroepelijk, zonder opgave van redenen.	Art. 1096 BW.
Wederzijdse schenking tussen echtgenoten buiten huwelijksovereenkomst: twee afzonderlijke akten vereist	Een onderlinge en wederzijdse schenking tussen echtgenoten kan niet bij een en dezelfde akte gedaan worden, tenzij bij huwelijksovereenkomst.	Art. 1097 BW.
Schenking tussen echtgenoten bij huwelijksovereenkomst: onherroepelijk	Is de schenking tussen echtgenoten bij huwelijksovereenkomst gedaan, dan is ze niet herroepelijk zonder opgave van redenen.	Art. 1093 BW. Maar ze kan nog steeds worden herroepen wegens ondankbaarheid (1093, al. 2 BW, met verwijzing naar art. 955 en 1047 BW).
Verlies van voordelen door de echtscheiding	Als gevolg van de echtscheiding, en behoudens anders luidende overeenkomst, verliezen beide echtgenoten de overlevingsrechten die ze mekaar bij huwelijksovereenkomst en tijdens het huwelijk hebben gedaan.	Art. 299 BW is met ingang van 01.09.2018 gewijzigd. In deze nieuwe versie is het toepasselijk op alle echtgenoten die een eis tot echtscheiding hebben ingeleid vanaf 01.09.2018. Het verval slaat dus niet meer op schenkingen onder levenden die de ene echtgenoot aan de andere heeft gedaan (maar deze schenkingen blijven herroepelijk als ze niet in de huwelijksovereenkomst zijn opgenomen). Het verval slaat voortaan enkel op voordelen die onder voorwaarde van langer leven zijn toegekend: contractuele erfstelling, legaat, voordeel van een levensverzekering en huwelijksvoordelen die als overlevingsrechten zijn toegekend.

II. WETTELIJK HUWELIJSSTELSEL

Wettelijk stelsel	Bij ieder huwelijk hoort een huwelijksstelsel: hetzij een conventioneel stelsel, indien een huwelijkscontract is gesloten, hetzij het wettelijk stelsel, indien vóór het huwelijk geen huwelijkscontract is gesloten.	Art. 1390 en 1391 BW.
Gemeenschap van aanwinsten	Het wettelijk huwelijksstelsel is een stelsel van gemeenschap van aanwinsten.	Art. 1398 BW. Er zijn drie onderscheiden vermogens: het eigen vermogen van ieder van de echtgenoten, en het vermogen dat gemeenschappelijk is aan beide echtgenoten. Gemeenschappelijke goederen: art. 1405 BW. Eigen goederen: ☞ art. 1399, 1400 en 1401 BW. ☞ Er is een gemeenschapsvermoeden: de goederen zijn gemeenschappelijk als er niet bewezen wordt dat ze eigen zijn.
Begrip gemeenschap	De gemeenschap is geen onverdeeldheid van gemeen recht (art. 577-2 BW), maar een massa of boedel (met een actief en een passief) die aan bijzondere regels is onderworpen met betrekking tot de samenstelling, het beheer, de organisatie van de verhaalrechten van schuldeisers, de ontbinding, de vereffening (wat onder meer het opstellen van een vergoedingsrekening vereist) en de verdeling ervan.	De gemeenschap is een bestemmingsvermogen; haar bijzondere bestemming is het huwelijk; tijdens het huwelijk komen de goederen van de gemeenschap beide echtgenoten toe, voor het geheel en bij gelijke delen (Cass. 19 mei 2014). Dat bij de ontbinding van het huwelijksstelsel een vergoedingsrekening wordt opgemaakt vloeit uit een regel van dwingend recht voort. Een beding van een huwelijkscontract of een huwelijksovereenkomst waarbij de echtgenoten ervan afzien om bij de ontbinding van het stelsel een vergoedingsrekening op te maken, is dus nietig (Cass. 17 september 2007).

Begrip aanwinsten	De aanwinsten zijn de goederen die de echtgenoten tijdens het huwelijk verkrijgen, samen of afzonderlijk, door arbeid of besparingen.	Art. 1405 BW somt de gemeenschapsgoederen in het wettelijk stelsel op. De beroepsinkomsten zijn het meest essentieel element ter vorming van aanwinsten en dus van de gemeenschap.
Eigen goederen	Naast de gemeenschap van aanwinsten bestaan er in het wettelijk stelsel eigen goederen waarvan iedere echtgenoot exclusief eigenaar is. De voorhuwelijkse goederen en de goederen uit erfenissen of schenkingen vormen de belangrijkste categorie van eigen goederen	Art. 1399 BW
Titre en finance	Naast de gemeenschapsgoederen en de eigen goederen is er nog een andere categorie goederen, waarbij er een tweedeling is tussen juridische eigendom of hoedanigheid ('titre'), die eigen is, en economische eigendom of vermogenswaarde ('finance') die de gemeenschap toekomt. Dit past de wet met name toe voor alle goederen die voor een echtgenoot beroepsgerelateerd zijn. Maar ook voor levensverzekeringen, die altijd als eigen goed aan de begunstigde worden uitgekeerd. Er is vergoeding aan de gemeenschap verschuldigd voor premies die met gemeenschapsgelden zijn betaald. Behalve in één geval: als het levensverzekeringscontract door één echtgenoot in het voordeel van de andere is gesloten. Dan is er geen vergoedingsplicht.	Zie voor professionele uitrusting, aandelen in een professionele of familiale (besloten) vennootschap en cliënteel, art 1400, 5, 6 en 7 en art 1405, §1, 5, 6 en 7 BW Voor levensverzekeringen: art 1400, 6 en 7 en art 1401, §2, 2 BW
Verdeling	De gemeenschap wordt bij helften verdeeld, zowel in geval van echtscheiding als in geval van overlijden. De wet voorziet in een netto-verdeling, na vereffening.	Art. 1430 en 1445 BW De vereffening vereist het opmaken van een vergoedingsrekening, zodat vermogensverschuivingen tussen een eigen vermogen en het gemeenschappelijk vermogen worden rechtgezet (art. 1432 tot 1438 BW). Er is geen vergoeding verschuldigd voor het werk dat een echtgenoot verricht ten voordele van een eigen vermogen, indien dit werk overeenkomt met een bijdrage in de gezinslasten (Cass. 5 september 2013 en 30 januari 2014). De vergoedingen worden geherwaardeerd wanneer een vermogen, rechtstreeks of onrechtstreeks, de verkrijging, instandhouding of verbetering van een goed van een ander vermogen heeft gefinancierd (GwH 16 september 2010 ; Cass. 24 februari 2011 en 18 maart 2011).
Nieuwe vergoeding	Indien een echtgenoot zijn beroep uitoefent binnen een vennootschap waarvan de aandelen hem eigen zijn, en hij in die vennootschap voor het gepresteerde werk onredelijk slecht verloned wordt, waardoor de winsten binnen de vennootschap worden opgespaard ten nadele van de gemeenschap, dan is hij voor dat nadeel aan de gemeenschap een vergoeding verschuldigd.	Art. 1432, tweede lid BW

III. HUWELIJKSOVEREENKOMSTEN (HUWELIJKSCONTRACT EN WIJZIGING VAN HUWELIJKSSTELSEL)

Contractsvrijheid	De echtgenoten regelen hun huwelijksovereenkomst naar goedvinden.	Art. 1387 BW. Ze mogen, bij huwelijksovereenkomst, afwijken van het wettelijk stelsel, onder voorbehoud van de beperkingen waarin de wet voorziet (art. 1388, 1389 en 1451, al 1ste zin BW). Art 1451, 2de zin, BW.
Gemeenrechtelijke beperkingen	De huwelijksovereenkomsten mogen geen beding bevatten dat strijdig is met de openbare orde of de goede zeden.	Art. 1387 in fine BW Zie voor het gemeen recht inzake verbintenissen, art. 6 en 1133 BW. Voorbeeld: een beding waarbij de echtgenoten zich ertoe verbinden niet uit de echt te zullen scheiden, of na het overlijden van één van hen niet te hertrouwen (weduwschapsclausule, Cass. 28 april 1977).
Inwerkingtreding van het stelsel	Het huwelijksstelsel begint te werken vanaf de voltrekking van het huwelijk.	Art. 1391 BW. Voorbeeld: de echtgenoten mogen bij aanvang van het huwelijk niet overeenkomen dat hun huwelijksstelsel van algehele gemeenschap pas zal ingaan zodra het huwelijk vijf jaar heeft geduurd.
Keuze van een stelsel door loutere verwijzing	De echtgenoten mogen geen huwelijksstelsel kiezen door loutere verwijzing naar een opgeheven wetgeving. Ze mogen in hun huwelijksovereenkomst louter bedingen dat ze één van de door de wet omschreven huwelijksstelsels aannemen.	Art. 1389 BW. De niet toegelaten verwijzing naar een opgeheven wetgeving zou bijvoorbeeld zijn naar het stelsel van gemeenschap van roerende goederen en aanwinsten, exclusief door de man beheerd, of naar het dotaal stelsel. Is daarentegen toegelaten, de loutere verwijzing naar het stelsel van algehele gemeenschap (art. 1453 BW) of naar het stelsel van zuivere scheiding van goederen (art. 1466-1469 BW).
Primair huwelijksstelsel	De echtgenoten mogen niet afwijken van de regels die hun wederzijdse rechten en plichten vastleggen (art. 212-224 BW).	Art. 1388 BW. Voorbeeld: de echtgenoten mogen mekaar in het huwelijkcontract de uitoefening van een beroep niet verbieden, of één van hen vrijstellen van iedere bijdrage in de gezinslasten, onder welke vorm ook.

Ouderlijk gezag	De echtgenoten mogen niet afwijken van de regels betreffende het ouderlijk gezag (art. 371-387ter BW) en de voogdij (art. 389-420 BW).	Art. 1388 BW. Voorbeeld: de echtgenoten mogen niet overeenkomen dat de langstlevende van hen het ouderlijk gezag over hun minderjarige kinderen slechts onder toezicht van een grootouder zal uitoefenen, noch dat de kinderen na echtscheiding uitsluitend door de moeder zullen worden opgevoed.
Wettelijke orde van de nalatenschap	De echtgenoten mogen niet afwijken van de regels die de wettelijke orde van erfopvolging bepalen.	Art. 1388 BW. Voorbeeld: de echtgenoten mogen niet overeenkomen dat één van hen aan de nalatenschap van zijn of haar ouders zal verzaken (art. 1130, al. 2 BW). Zijn ondanks dit verbod wel toegelaten: het opnemen in het huwelijkscontract van een contractuele erfstelling (art. 1093 BW), of van een Valkeniersbeding (zie hierna).
Bijzondere uitbreiding Valkeniersbeding	De echtgenoten kunnen, indien een van hen afstammelingen heeft uit een vorige relatie, in hun huwelijksvereenkomst een regeling treffen over de rechten die de ene in de nalatenschap van de andere zal uitoefenen.	Art. 1388, al. 2 BW. Ingevoerd door de zogeheten wet Valkeniers van 22 april 2003 en dus bekend als een Valkeniersbeding. De regeling kan betrekking hebben op het geheel of een deel van de nalatenschap, bijvoorbeeld om de rechten van de langstlevende te beperken. Met deze regeling kan de langstlevende haar reserve worden ontnomen, zelfs het vruchtgebruik op de gezinswoning en het huisraad. Maar dan heeft ze toch minimaal recht op bewoning en gebruik van het huisraad gedurende 6 maanden vanaf het overlijden. De regeling moet niet wederkerig zijn.
Gelijkheid van de echtgenoten	De echtgenoten zijn gelijk in rechten en de huwelijksvereenkomst moet deze gelijkheid eerbiedigen.	Het principe is niet in de wet ingeschreven, maar is evident en imperatief. De hier vermelde gelijkheid is geen financiële of patrimoniale gelijkheid – de echtgenoten mogen op ongelijke wijze bijdragen tot de vorming van het gemeenschappelijk vermogen; ze mogen ieder van hen verschillende rechten toekennen bij de verdeling van dit vermogen. Maar ze mogen geen ongelijkheid creëren in de uitoefening van hun rechten en bevoegdheden. In het bijzonder mogen ze de beslissingsbevoegdheid van de ene niet ruimer maken dan die van de andere, noch mogen ze de ene in een ondergeschikte of afhankelijkheidspositie plaatsen ten aanzien van de andere.
Coherentie van het stelsel	De echtgenoten moeten er bij het uitwerken van hun conventioneel huwelijksstelsel voor zorgen dat dit stelsel coherent is.	Cass. 17 september 2007. In een gemeenschapsstelsel vereist de coherentie in het bijzonder dat de beroepsinkomsten in gemeenschap worden gebracht en dat er een vermoeden van gemeenschap is (die impliceert dat alle goederen die niet eigen zijn, gemeenschappelijk zijn); ook vereist coherentie dat de vergoedingsrekening niet wordt uitgesloten. In een stelsel van scheiding van goederen vereist de coherentie dat de vermogens gescheiden blijven en dat de echtgenoten autonoom zijn in het bestuur ervan. Maar het vereiste van coherentie belet niet dat er een beding wordt opgenomen dat strekt tot verdeling of verrekening van aanwinsten.
Rechten van schuldeisers	De echtgenoten mogen niet aan de rechten van hun schuldeisers raken en mogen dus niet afwijken van de regels met betrekking tot hun verhaalsrechten.	Art. 1165 BW (gemeen recht inzake verbintenissen). In een stelsel van gemeenschap vloeit deze regel voort uit de regel met betrekking tot het bestuur van de vermogens (zie hierna).
In een gemeenschapsstelsel: bestuursregels	De echtgenoten die een gemeenschapsstelsel hebben aangenomen mogen niet afwijken van de regels van het wettelijk stelsel met betrekking tot het bestuur over hun eigen en het gemeenschappelijk vermogen.	Art. 1451, 1ste zin, BW. Het gaat erom, niet alleen de gelijkheid tussen de echtgenoten in de uitoefening van hun bestuursbevoegdheden na te leven, maar ook de toekenning van bevoegdheden van concurrentieel, exclusief of gezamenlijk bestuur. De echtgenoten mogen niet overeenkomen dat ieder van hen afzonderlijk en zonder beperkingen, alle bevoegdheden kan uitoefenen, of andersom, noch dat ze alle bevoegdheden slechts gezamenlijk kunnen uitoefenen.

<p>Afwijking aan de verdeling bij gelijke delen</p>	<p>Een andere verdeling dan bij helften is mogelijk via een beding van vooruitmaking (die eigenlijk een terugname vóór verdeling toelaat), een beding van ongelijke verdeling of een verblijvingsbeding.</p>	<p>Art. 1458,1461 tot 1464 BW.</p> <p>Het voordeel dat uit dergelijke bedingen kan ontstaan is nooit een schenking, maar is soms inkortbaar alsof het om een schenking zou gaan. De gemeenschappelijke kinderen kunnen eisen dat het voordeel in de fictieve massa (art. 922 BW) wordt opgenomen in de mate waarin het meer bevat dan alle aanwinsten en de helft van de (waarde van de) door de eerst overledene ingebrachte goederen (de langstlevende mag zijn eigen inbreng altijd terugnemen zonder dat er sprake kan zijn van een inkortbaar voordeel, uiteraard).</p> <p>Art 1458, al.2, 1464, al. 2 BW.</p> <p>Ten aanzien van niet gemeenschappelijke kinderen wordt het voordeel in de fictieve massa opgenomen (en is het dus inkortbaar) in de mate waarin het meer bevat dan de helft van de aanwinsten (de langstlevende mag ook hier zijn eigen inbreng altijd terugnemen).</p> <p>Art. 1465 BW.</p>
--	--	---

IV. INTERPRETIEREGELS

<p>Wettelijk stelsel: suppletief recht</p>	<p>De regels van het wettelijk huwelijksvermogensstelsel zijn toepasselijk 'bij gebreke van bijzondere overeenkomsten', dus enkel indien en in de mate waarin de echtgenoten de toepassing ervan niet hebben uitgesloten, door bedingen die er impliciet of expliciet van afwijken.</p>	<p>De echtgenoten blijven onderworpen aan de regels van het wettelijk stelsel waarvan hun huwelijksovereenkomst niet afwijkt (art. 1390 en art. 1451 in fine BW).</p> <p>De regels van het wettelijk huwelijksstelsel worden de echtgenoten niet opgelegd. Ze kunnen ervan afwijken door een ander stelsel aan te nemen, of door het wettelijk stelsel aan te nemen met afwijkende bedingen, voor zover ze de coherentie van het gekozen stelsel niet aantasten (Cass. 17 september 2007).</p>
<p>Wettelijk stelsel: interpretatieregels</p>	<p>De regels van het wettelijk huwelijksvermogensstelsel zijn toepasselijk telkens wanneer het huwelijkscontract moet worden geïnterpreteerd, omdat het dubbelzinnige of tegenstrijdige bedingen bevat, of omdat het geheel van de bedingen een stelsel vormen die coherentie mist.</p>	<p>Een huwelijksovereenkomst wordt dus bij voorrang geïnterpreteerd door een verwijzing naar de regels van het wettelijk stelsel, eerder dan door een verwijzing naar het gemeen recht inzake interpretatie van verbintenissen (art. 1156 en volg. BW).</p>
<p>Wettelijk stelsel: aanvullend recht</p>	<p>Is de complementariteitsregel die in art. 1390 BW is vervat, op ieder conventioneel huwelijksstelsel toepasselijk, of enkel op gemeenschapsstelsels?</p>	<p>De antwoorden lopen uiteen. Door de Wet Huwelijksvermogensrecht van 2018 is het belang van de vraag gedaald: de wet zelf bevestigt de toepassing van de regels van toewijzing bij voorrang (ex art 1446 en 1447 BW, nu art 1389/1 en 1389/2 BW) en de regels van de heling (ex art 1448 BW, nu art 1389/3 BW) op echtgenoten gehuwd onder een stelsel van scheiding van goederen. Hetzelfde voor de theorie van de huwelijksvoordelen (art 1469 BW verwijst expliciet naar art 1429bis, 1458, 1464 en 1465 BW).</p>

V. SCHEIDING VAN GOEDEREN

Regel van de scheiding	Scheiding van goederen, scheiding van schulden, afzonderlijk en autonoom bestuur.	Art. 1466 BW. De regels van het primair stelsel moeten uiteraard steeds nageleefd worden.
Onverdeeldheden	Er is geen gemeenschap, maar er kunnen onverdeeldheden tussen echtgenoten bestaan. Als gevolg van een gezamenlijke aankoop, of door de toepassing van het vermoeden van onverdeeldheid, bijv.	Art. 1468 BW. De echtgenoten kunnen ook tijdens het huwelijk uit onverdeeldheid treden. Maar als het om de gezinswoning gaat (art. 1469, j° en art 215 BW), of om een bestemde vrijwillige onverdeeldheid, dan kan de ene echtgenoot dat tijdens het huwelijk niet aan de andere opdringen (geen toepassing van art 815, 1ste lid BW)
Verantwoording over het beheer	Wanneer de ene echtgenoot de goederen van de andere beheert, is hij hiervoor verantwoordelijk zoals iedere lasthebber naar gemeen recht, ook voor de ontvangen inkomsten.	Art 1467 oud BW, dat al ongrondwettelijk was verklaard, omdat het niet tot volledige verantwoording verplichtte en een onomkeerbaar vermoeden van behoorlijk bestuur had ingevoerd, is opgeheven door de Wet Huwelijksvermogensrecht van 2018
Vermogensverschivingen	Als er geld van de ene echtgenoot voor de andere is aangewend, moet deze verrichting worden gekwalificeerd. Het kan om een lening gaan bv. Het bewijs daarvan kan door alle middelen worden geleverd. Als er geen lening kan worden bewezen, is er misschien sprake van een schenking (die kan herroepen worden) of van een overmatige bijdrage in de gezinslasten, of (subsidiar) van een verrijking zonder oorzaak.	Er is geen vordering voor uitgaven en investeringen in de gezinswoning die beiden toebehoort: deze uitgaven zijn gezinslasten (Cass. 22 april 1976), indien met inkomsten of met besparingen betaald. Geen vordering als het huwelijkscontract ze uitsluit (pas op met algemeen geformuleerde bedingen die de dagdagelijkse afrekening vermoeden: indien een dergelijk vermoeden op meer dan de bijdrage in de gezinslasten slaat is het niet werkzaam). Is er een vordering, dan is ook herwaarderig mogelijk omdat het om een vordering in waarde gaat (Cass. 27 december 2012).
Correctie door toevoeging van clauses verenigbaar met de scheiding van goederen	Toevoeging van een georganiseerde onverdeeldheid of van een doelvermogen is toegelaten.	Ook de toevoeging van een beperkte gemeenschap wellicht. De wet verbiedt het niet, dus is het mogelijk. Maar de meningen zijn verdeeld over de kwalificatie van dit toegevoegd gemeenschappelijk vermogen ten aanzien van derden: al of niet residuaire toepassing van de regels van een gemeenschap (voor het beheer, voor het verhaal van schuldeisers). Het contract moet nauwkeurig worden opgesteld: de regels van de scheiding van goederen moeten overheersen.
Toevoeging van een verrekbeding	Deelname in de aanwinsten, beperkt tot een vordering berekend volgens de waarde van de aanwinsten die ieder van de echtgenoten tijdens het huwelijk heeft verworven.	In het huwelijkscontract uit te werken, met nadere omschrijving van de verrekenmasa, de verrekenleutel, het verrekentijdstip en de verrekenmodaliteiten (art 1469, §2 BW). Of overname van de art 1469/1 tot 1469/13 BW (Frans-Duits verdrag over de verrekening van aanwinsten). De notaris is wettelijk verplicht de echtgenoten te wijzen op de juridische gevolgen van het opnemen of niet opnemen van een beding van verrekening van aanwinsten. Hij moet in zijn akte vermelden dat hij dat gedaan heeft (art 1469, §3 BW).
Rechterlijke billijkheidscorrectie	Via de rechter kan een ex-echtgenoot na echtscheiding een compensatie verkrijgen indien het huwelijksstelsel van scheiding van goederen manifest onbillijk blijkt te zijn geweest. De compensatie leidt maximaal tot toekenning van de waarde van 1/3 van de globale aanwinsten aan de benadeelde echtgenoot (waarvan zijn eigen aanwinsten moeten worden afgetrokken).	Art 1474/1 BW. Echtgenoten die kiezen voor het stelsel van scheiding van goederen, stellen daarbij vast of ze deze billijkheidscorrectie wensen of niet. De notaris moet ze wijzen op de juridische gevolgen van hun keuze, op straffe van aansprakelijkheid.

Auteur: Prof. Hélène Casman, *Ere Notaris, hoogleraar emerita (VUB en ULB)*

Wetenschappelijk comité: Prof. Hélène Casman, *Ere Notaris, hoogleraar emerita (VUB en ULB)*
Me Pierre Nicaise, *Docent aan de UCL, geassocieerd Notaris*

Verantwoordelijke uitgever: Genealogie DECUYPER, Priester Cuypersstraat 3, 1040 Brussel
www.gendec.be - info@gendec.be - Tel.: 02 478 02 36 - Fax: 02 478 00 68

Ontwerp en vormgeving: Unicorn Graphics - www.unicorngraphics.be - info@unicorngraphics.be

Ontdek al onze fiches op www.gendec.be